Lietas Nr. A420415913
Lietas arhīva Nr. A42-01356-14/27

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2013.gada 21.jūlijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnese A.Pūcīte,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc AS „Latvijas Neatkarīgā Televīzija" pieteikuma parNacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes 2013.gada 3.jūnija lēmuma Nr.103 „Par administratīvā soda uzlikšanu" atcelšanu daļā, ar kuru aizliegts AS „Latvijas Neatkarīgā Televīzija" demonstrēt Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes konstatētās Gritamin un Fromme atklāti popularizējošās atsauces raidījumos, kuros notiek produktu izvietošana.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes (turpmāk – Padome) 2013.gada 3.jūnija lēmumu Nr.103 *(lietas 14. – 17.lapa)* (turpmāk – Lēmums) pieteicējai AS „Latvijas Neatkarīgā Televīzija" uzlikts administratīvais sods un aizliegts demonstrēt Gritamin un Fromme atklāti popularizējošās atsauces raidījumos, kuros notiek produktu izvietošana.

Lēmums pamatots šādi.

[1.1] Pārbaudot pieteicējas programmas 2013.gada 1.aprīļa pulksten 19.00 – 20.00 raidījuma „Precamies" (turpmāk – raidījums) ierakstu, konstatēts turpmākais.

Raidījumā pulksten 19.54.54 tiek popularizēta dāvanu karte Fromme – *„..dāvanu karte Fromme dāvina jums un jūsu draugiem lielisku iespēju atpūsties kērlinga hallē. Dāvanu karšu portālā Fromme jūs atradīsiet 600 brīnišķīgas dāvanas – gan sev, gan saviem mīļajiem."*.

Raidījumā pulksten 19.55.09 tiek popularizēti vitamīni Gritamin – *„..vēl jums veselīgas dāvanas arī no Grindex – Gritamin sievietēm – īpaši sievietes labsajūtai un veselībai radīts vitamīnu komplekss un Gritamin vīriešiem – dabīgs enerģijas avots, stiprina imūnsistēmu."*.

[1.2] Raidījuma ieraksts un pieteicējas paskaidrojumi pierāda, ka raidījumā notikusi produktu izvietošana.

Padomes konstatētājās norādēs uz Fromme un Gritamin ir konstatējama minēto preču popularizēšana, kas tiek veikta ar ieteicošām atsaucēm. Pieteicējas atsaukšanās uz norāžu mērķi un Padomes vadlīniju neesamību nevar attaisnot Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 45.panta otrās daļas 2.punktā ietvertā aizlieguma pārkāpumu.

No Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 1.panta 4.punktā ietvertās audio un audiovizuāla komerciāla paziņojuma definīcijām un 16.punktā ietvertās produktu izvietošanas definīcijas izriet, ka produktu izvietošanā produkti vai pakalpojumi tiek popularizēti netiešā veidā, tas ir, netiek tiešā veidā ieteikti vai kā citādi tieši popularizēti.

Līdz ar to, pretēji pieteicējas apgalvotajam, tiešas produktu popularizēšanas aizliegums nav pretrunā ar produktu izvietošanas, kā vienas no audio un audiovizuālo komerciālo paziņojumu veidiem, būtību. Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 45.panta otrās daļas 2.punktā ietvertais aizliegums būtu ievērots, ja minētie produkti būtu tikai nosaukti, kā paredzētās balvas, nevis papildus to nosaukšanai vēl slavēti, tas ir, atklātā veidā ieteikti.

[1.3] Padomes ieskatā visefektīvāk konstatēto pārkāpumu var novērst, aizliedzot pieteicējai LNT programmas raidījumā „Precamies", kurā notiek produktu izvietošana, tiešā veidā ieteikt preces vai pakalpojumus.

[2] Nepiekrītot Lēmumam daļā, ar kuru pieteicējai aizliegts demonstrēt Gritamin un Fromme atklāti popularizējošās atsauces

raidījumos, kuros notiek produktu izvietošana, pieteicēja to pārsūdzēja Administratīvajā rajona tiesā *(lietas 3. – 11. lapa)*.

Pieteikums pamatots šādi.

[2.1] Raidījuma laikā produktu izvietošana notika, ievērojot Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 45.panta nosacījumus, proti, raidījuma saturs, pieteicējas redakcionālā atbildība un neatkarība netika iespaidota, izvietotie produkti netika pārmērīgi izcelti un tika izvietoti vietās, kurās tie loģiski iekļāvās raidījuma saturā, raidījums atklātā veidā neveicināja izvietoto produktu pirkšanu, kā arī skatītāji tika informēti par produktu izvietošanu, iekļaujot norādes „Raidījumā iekļauta produktu izvietošana" raidījuma sākumā, pēc reklāmas pauzēm un raidījuma beigās.

Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 45.panta otrā daļa aizliedz atklātā veidā, īpaši ar speciālām preces vai pakalpojumu ieteicošām atsaucēm veicināt preču pirkšanu vai nomu. Raidījuma moderatoru piezīmes par dāvanu karti Fromme un vitamīniem Gritamin tika izteiktas ar mērķi sniegt plašāku informāciju par raidījuma uzvarētājiem pasniegtajām balvām, šāda informācija raidījuma skatītajiem noteikti ir interesanta un aktuāla. Tā loģiski iekļaujas raidījuma saturā.

Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 45.panta otrās daļas 2.punktā minētais ierobežojums attiecībā uz atklātu preču pirkšanas veicināšanu jāinterpretē šauri, lai šis punkts nenonāk pretrunā ar Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 1.pantā iekļauto audio un audiovizuālo komerciālo paziņojumu definīciju, kurā produktu izvietošana ir pieminēta kā viens no komerciālu paziņojumu veidiem. Saskaņā ar minēto definīciju jebkura komerciālā paziņojuma mērķis pēc būtības ir veicināt preču pārdošanu. Interpretējot Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 45.panta otrās daļas 2.punktā minēto ierobežojumu tā, lai tas iekļauj arī netiešu preču pirkšanas veicināšanu, šāda interpretācija nonāktu pretrunā ar pašu komerciālā paziņojuma būtību un definīciju, kas neizbēgami ir vērsta uz preču pārdošanas veicināšanu.

Raidījuma moderatoru frāzes par dāvanu karti Fromme un vitamīniem Gritamin sniedza plašāku informāciju par balvām, un neviena no tām neaicina pirkt dāvanu kartes Fromme vai vitamīnus Gritamin, kā arī nedara to atklātā veidā. Ja raidījuma moderatoru frāzēm ir pozitīva ietekme attiecībā uz reklamējamo preču pārdošanu, šāda netiešā veidā izdarīta atsauce ir atļauta gan saskaņā ar Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 1.pantā sniegto audio un audiovizuāla komerciāla paziņojuma definīciju, gan saskaņā ar minētā likuma 45.pantu.

[2.2] Padome Lēmumu izdošanu ir pamatojusi ar Reklāmas likuma 14.panta trešo daļu un 15.panta ceturtās daļas 3.un 5.punktu. Tā kā minētās tiesību normas ļauj Padomei izlemt, vai administratīvo aktu izdot vai neizdot, Padomei bija jāņem vērā Administratīvā procesa likuma 65.un 66.pants, proti, jāizdara lietderības apsvērumi, kas netika izdarīts. Padome Lēmumā nav izvērtējusi, kā Lēmums ļaus sasniegt Padome norādīto mērķi – novērst konstatēto pārkāpumu, kā tas ietekmēs raidījuma saturu un pieteicējas tiesības raidījuma veidošanā, aizlieguma samērīgumu. Padome nav izvērtējusi arī to, vai Lēmumā definēto mērķi nav iespējams sasniegt ar pieteicēju mazāk ierobežojošiem līdzekļiem.

Tā kā Lēmumā nav ietverts aizlieguma pamatojums, secināms, ka Padome Lēmuma pieņemšanā ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 67.panta otrās daļas 6.punktā un Reklāmas likuma 15.panta sestajā daļā noteikto pamatojuma pienākumu tādā pakāpē, kas ir ietekmējusi Lēmumu pēc būtības, un ir atzīstams par būtisku procesuālo pārkāpumu. Tas ir patstāvīgs pamats Lēmuma atcelšanai tā pārsūdzētajā daļā.

[2.3] Padome Lēmuma pieņemšanā noskaidroja pieteicējas viedokli tikai par pieteicējai pārkāpumu, kas noteikts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.^{13}panta pirmajā daļā, bet Padome nelūdza pieteicējai sniegt viedokli par iespējamo Reklāmas likuma 15.panta ceturtās daļas 3.punktā noteiktā lēmuma pieņemšanu. Nenoskaidrojot pieteicējas viedokli par iespējami nelabvēlīga administratīvā akta izdošanu, Padome izdarīja būtisku procesuālu Administratīvā procesa likuma 62.panta pirmās daļas pārkāpumu, jo pieteicējas viedokļa nenoskaidrošana varēja ietekmēt Lēmuma saturu.

[3] 2013.gada 22.jūlijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts Padomes rakstveida paskaidrojums *(lietas 30. – 34.lapa)*, kurā Padome lūdz atstāt Lēmumu negrozītu.

Papildus Padome norāda, ka no pieteicējas Padomei sniegtā paskaidrojuma izriet, ka tā pārkāpumu neatzīst, tas ir, apņemas to turpināt, tāpēc ir acīmredzami lietderīgi aizliegt pieteicējai turpināt veikt pārkāpumu. Piespiežot pieteicēju ievērot normatīvo regulējumu, kura mērķis ir aizsargāt sabiedrību no pārmērīgi uzbāzīgas reklāmas, kas var rasties viena raidījuma ietvaros apvienojot produktu izvietošanu un to tiešu popularizēšanu, ir acīmredzams, ka no aizlieguma iegūtais sabiedrības labums ir lielāks par pieteicējas interešu aizskārumu. Detalizētāka pamatojuma un lietderības apsvērumu neatspoguļošana nevar būt par pamatu Lēmuma atzīšanai par prettiesisku, jo tā nav ietekmējusi Lēmuma saturu.

Par pieteicējas neuzklausīšanu Padome norāda, ka no pieteicējas paskaidrojumiem Padomei izriet, ka pieteicēja nepiekrīt jebkāda iespējamā nelabvēlīga administratīvā akta izdošanai. No Padomes sniegtās informācijas nepārprotami ir skaidrs, ka Padome Lēmuma pieņemšanā plāno piemērot Reklāmas likumu. Turklāt pieteicēja nav norādījusi, kā tieši pieteicējas iespējamā neuzklausīšana varēja ietekmēt pieņemto Lēmumu.

[4] 2014.gada 10.martā atklātā tiesas sēdē mutvārdu procesā tika izskatīta ierosinātā administratīvā lieta Nr.A420415913. Sēdē piedalījās pieteicējas pilnvarotā pārstāve /pers. F/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes pilnvarotais pārstāvis /pers. G/.

Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve pieteikumu uzturēja, bet Padomes pārstāvis pieteikumu neatzina.

[5] Ar tiesas 2014.gada 17.marta lēmumu atsākta administratīvās lietas Nr.A420415913 izskatīšana un apturēta tiesvedība minētajā lietā *(lietas 67. – 68.lapa)*.

Ar tiesas 2014.gada 26.jūnija lēmumu atjaunota tiesvedība administratīvajā lietā Nr.A420415913 un noteikta minētās lietas izskatīšana mutvārdu procesā.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējot lietas materiālus kopsakarā ar tiesību normām, secina, ka pieteikums ir nepamatots un tādēļ noraidāms turpmāko apsvērumu dēļ.

[7] Tiesa konstatē, ka lietā pamatā ir strīds par to, vai Padome pamatoti pieteicējai aizliegusi demonstrēt Padomes konstatētās Gritamin un Frome atklāti popularizējošās atsauces raidījumos, kuros notiek produktu izvietošana.

[8] Administratīvā procesa likuma 153.panta otrā daļa noteic, ka fakts, kurš nodibināts ar spēkā stājušos tiesas spriedumu tā rezolutīvajā daļā, nav no jauna jāpierāda, izskatot administratīvo lietu. Savukārt minētā panta trešā daļa noteic, ka fakts, kurš nodibināts ar spēkā stājušos spriedumu tā motīvu daļā, nav no jauna jāpierāda, izskatot administratīvo lietu, kurā piedalās tie paši procesa dalībnieki.

Tiesa no Tiesu informācijas sistēmas konstatē, ka pieteicēja par Lēmuma atcelšanu daļā par administratīvā pārkāpuma izdarīšanu un soda uzlikšanu ir pārsūdzējusi Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesai, kā rezultātā tiesā ierosināta administratīvā pārkāpuma lieta Nr.129098613. Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa 2014.gada 23.maijā ir taisījusi spriedumu lietā Nr. 129098613, atstājot negrozītu Lēmumu pasūdzētajā daļā un noraidot pieteicējas sūdzību, tādējādi konstatējot pieteicējas vainu izdarot Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.^{13}panta pirmajā daļā noteikto pārkāpumu – par noteiktās kārtības pārkāpšanu reklāmas sniegšanā vai izplatīšanā. Spriedums stājies spēkā 2014.gada 21.jūnijā.

Tiesa konstatē, ka Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas sprieduma motīvu daļā norādījusi, ka Padome pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, Lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tādēļ tiesa ir pievienojusies Padomes Lēmuma motivācijai.

Tā kā Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas spriedumā ir pārbaudīti apstākļi, par kuriem pieteicēja norāda arī administratīvā procesa lietas ietvaros (proti, pieteicēja ir aizliegtā veidā ar speciālām Gritamin un Frome ieteicošām atsaucēm veicinājusi preces pirkšanu, tādējādi pārkāpjot Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 45.panta otrās daļas 2.punktu), un ir konstatēts Padomes rīcības tiesiskums un tas, ka pieteicēja izdarīja administratīvo pārkāpumu, Administratīvajai rajona tiesai atkārtoti vairs nav jāpārbauda iepriekš minēto apstākļu esība un Padomes rīcības tiesiskums, konstatējot pārkāpuma esību un vēršoties pret pieteicēju.

[9] Reklāmas likuma 15.panta ceturtās daļas 3.punkts noteic, ja reklāma neatbilst normatīvo aktu prasībām, uzraudzības iestāde ir tiesīga pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, tostarp lēmumu aizliegt izplatīt reklāmu.

Tā kā ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2014.gada 23.maija spriedumu lietā Nr.129098613 ir secināts, ka Padome pamatoti konstatējusi pieteicējas rīcībā, atklāti popularizējot Gritamin un Frome produktus, Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 45.panta otrās daļas 2.punktā noteiktās kārtības pārkāpšanu reklāmas sniegšanā un izplatīšanā, tad ir secināms, ka Padome pamatoti aizliedza pieteicējai turpmāk rīkoties pretēji tiesību normās noteiktajam.

Turklāt tiesa pārbaudot Lēmumu, konstatē, ka padome tajā ir norādījusi uz to, ka Padomei konstatējot reklāmas pārkāpumu ir jāpieņem vismaz viens vai vairāki no Reklāmas likuma 15.panta ceturtajā daļā noteiktajiem lēmumiem (pārsūdzētā Lēmuma [10] punkts). Tāpat Lēmumā norādīts, ka Padomes ieskatā visefektīvāk pieteicējas rīcībā konstatēto pārkāpumu ir iespējams novērst, aizliedzot pieteicējai raidījumos, kuros noteikt produktu ievietošana tiesā veidā ieteikt preces vai pakalpojumus (pārsūdzētā Lēmuma [11] punkts).

Tādējādi tiesa noraida pieteicējas pieteikumā norādīto argumentu par to, ka Lēmumā trūkst pamatojuma un lietderības apsvērumu aizlieguma piemērošanai.

[10] Pieteicēja pieteikumā norāda, ka padome nav noskaidrojusi pieteicējas viedokli par Reklāmas likuma 15.panta ceturtās daļas 3.punktā noteiktā lēmuma pieņemšanu.

Tiesa pārbaudot lietas materiālus konstatē turpmāko.

[10.1] Ar Padomes 2013.gada 16.maija lēmumu Nr.89 „Par pārbaudes uzsākšanu" *(lietas 18. – 19.lapa)* nolemts uzsākt pārbaudi par Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 35.panta divpadsmitās daļas, kā arī 45.panta otrās daļas 1.punkta pārkāpumu pieteicējas programmas LNT 2013.gada 1.aprīļa pārraidē, raidījumā „Precamies". Kā arī nolemts pieprasīt pieteicējai līdz 2013.gada 30.maijam sniegt paskaidrojumus par Padomes konstatētajiem faktiem. Minētajā lēmumā ir norādīti konstatētie lietas apstākļi un Padomes pirmšķietami izdarītie secinājumi attiecībā uz konstatētajiem apstākļiem.

[10.2] 2013.gada 20.maijā Padome nosūtījusi pieteicējai cita starpā Padomes 2013.gada 16.maija lēmumu Nr.89, vienlaicīgi lūdzot pieteicēju līdz 2013.gada 30.maijam sniegt paskaidrojumus ar iepriekš minēto lēmumu uzsāktajā lietā *(lietas 43.lapa)*. Tāpat Padome ir uzaicinājusi pieteicējas pārstāvi 2013.gada 3.jūnijā plkst.11 ierasties Padomes telpās uz lietas izskatīšanu.

[10.3] Pieteicēja ar 2013.gada 30.maija vēstuli Nr.311 ir sniegusi savu viedokli par Padomes 2013.gada 16.maija lēmumā Nr.89 konstatēto uz secināto, tostarp, par iespējamo Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 45.panta otrās daļas 2.punkta pārkāpumu *(lietas 21. – 23.lapa)*.

Ņemot vērā iepriekš konstatēto, tiesa secina, ka Padome bija devusi iespēju pieteicējai pirms Padomes sēdes 2013.gada 3.jūnijā izteikt savu viedokli un apsvērumus attiecībā uz konkrēto lietu, proti, attiecībā uz iespējami izdarīto pārkāpumu, turklāt kā ieriet no Lēmuma, tad arī pašā lietas izskatīšanā ir piedalījušies pieteicējas pārstāvji – /pers. J/ un zvērināta advokāte I.Azanda.

Apstāklim, ka Padome nav atsevišķi noskaidrojusi pieteicējas viedokli par Reklāmas likuma 15.panta ceturtās daļas 3.punktā noteikto aizliegumu, tiesas ieskatā ir otršķirīga nozīme. Proti, primāri Padomei bija pienākums noskaidrot lietas faktisko apstākļu esību un pieteicējas attieksmi pret tiem, ko Padome arī izdarīja. Savukārt Padomei pēc konstatēto apstākļu izvērtēšanas un pieteicējas uzklausīšanas ir likumā noteikts pienākums pieņemt vienu vai vairākus Reklāmas likuma 15.panta ceturtajā daļā noteiktos lēmumus. To, kurš vai kuri no likumā noteiktajiem lēmumiem ir pieņemami, nosaka Padome, jo tā ir Padomes prerogatīva, kuru nevar ietekmēta privātpersonas viedoklis un griba attiecībā uz pieņemamā lēmuma veidu. To, kuru lēmumu Padome pieņems, var ietekmēt vienīgi privātpersonas izteiktais viedoklis un attieksme (tai skaitā iesniegtie pierādījumi) attiecībā uz lietas apstākļiem.

Līdz ar to tiesa noraida pieteicējas argumentu par Reklāmas likuma 15.panta ceturtās daļas 3.punktā noteiktā lēmuma pieņemšanu, jo tai tika dota iespēja izteikties par lietas apstākļiem kā tādiem un sniegt savu viedokli par tiem.

[11] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzīst Lēmumu daļā, ar kuru aizliegts AS „Latvijas Neatkarīgā Televīzija" demonstrēt Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes konstatētās Gritamin un Fromme atklāti popularizējošās atsauces raidījumos, kuros notiek produktu izvietošana, par tiesisku, bet pieteicēja pieteikums par noraidāmu.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā iepriekš konstatēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā noraidīt AS „Latvijas Neatkarīgā Televīzija" pieteikumu parNacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes 2013.gada 3.jūnija lēmuma Nr.103 „Par administratīvā soda uzlikšanu" atcelšanu daļā, ar kuru aizliegts AS „Latvijas Neatkarīgā Televīzija" demonstrēt Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes konstatētās Gritamin un Fromme atklāti popularizējošās atsauces raidījumos, kuros notiek produktu izvietošana.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Pūcīte